

MORAŠICKÝ

OBČASNÍK č. 10

Bude v Morašicích okružní křižovatka?

V územním plánu obce máme před obecním úřadem navržen kruhový objezd. Protože by zhruba za 2 roky měl Pardubický kraj provádět opravu krajské silnice 358/II z Nových Hradů do Litomyšle, bylo třeba se zamyslet a začít jednat. V tu dobu a zároveň by bylo nejlepší zrealizovat i naši křižovatku. Kraj v osobě radního pro dopravu je naší myšlenkou, zdá se, nakloněn a slíbil, že nás podpoří. Jedná se hlavně o peníze, které je třeba získat. Silnice bude zčásti financována i z dotací evropských fondů, které snad získá Správa a údržba silnic Pardubického kraje.

V současné době se prozatím zhotovuje studie a následně i projektová dokumentace. My budeme jako obec hradit jak v projektu, tak i při samotné realizaci jen poměrnou část, která bude obsahovat zásah do chodníků a veřejného osvětlení. Snad..., snad..., snad..., je jich jako vždy hodně, ale pokud vše poběží hladce, možná již v roce 2007, nebo o trochu později..., ale připravit se musíme alespoň administrativně již nyní.

A co by nám tato křižovatka přinesla dobrého, jaké zlepšení? Nájezd od Lažan do křižovatky je nepřehledný a nebezpečný, to mi potvrdí jistě každý řidič. Tak by se plynule najíždělo ze všech směrů. Dále by se měl hlavně upravit průjezd vesnicí. Auta od horního a dolního konce budou muset zpomalit před touto křižovatkou a nebudou nám tu projíždět „osmdesátkou“ a více. To bude bezpečnější pro velký počet dětí i místních dospělých, kteří se několikrát denně přemísťují přes tuto komunikaci. **Tak doufejme, že snad ...** -hš-

A zase ty odpady ! ?

29. dubna 2005 jsem slyšela větu: „ Kup si „SVITAVSKO“, chválí tam naši obec.“ A opravdu, v novinách byl malý článek ředitele firmy LIKO a.s. Ing. Holce, který hodnotí sběr a třídění odpadů na Svitavsku. Na konci byla malá větička, která říká, že nejčistější tříděný odpad odevzdávají obyvatelé obcí Morašice a Pomezí. Malá věta, ale znamená velkou snaživost našich „sběračů“. Zase tímto všechny, kteří odpad třídí tak pečlivě, chválím a děkuji. -hš-

Opravdu houpačky, kolotoč a prolejšačky byly tak špatné ???!!!

Před 24 lety byla postavena, tehdy v akci „ Z“, naše mateřská škola. Podobně asi vzniklo i nářadí na zahradě školky. Tehdy měli všichni velkou radost, že máme novou, krásnou a velkou budovu se vším kolem. Všichni se tenkrát snažili, jak nejlépe uměli a za to jim patří dík. Ale i při nejlepší snaze se tu a tam malá chybička vloudí. Za tu dobu se objevily chyby na budově a na houpačkách se občas někdo přiskřípl, odřel, ale nikdo se nad tím mnoho nepozastavoval.

Na jaře byla provedena odborná technická kontrola a revize tělocvičného nářadí, kterou nelze neudělat, nařizuje to zákon. **Zpráva kontroly je strohá a říká, že vybavení zahrady nevyhovuje současným normám a revizním technikem je nařízeno jeho odstranění.** V případě úrazu bude hnán k odpovědnosti zřizovatel (obec) a ředitelství MŠ. Zastupitelstvo obce odsouhlasilo, že houpačky, kolotoč, skluzavka a prolejšačky budou odstraněny. V zahradě zůstane pouze vyhovující pískoviště a fotbalová branka. Nové vyhovující vybavení bude dokoupeno postupně. -hš-

Středověké hry Mikroregionu Litomyšlsko – Desinka 20. 5. 2005

Popáté připravily obce Mikroregionu Litomyšlsko – Desinka soutěže pro žáky základních škol. Tentokrát byla pořadatelem naše Obec Morašice. Ráno se na hřiště sjelo celkem 21 družstev soutěžících, která zastupovala 11 obcí. Jako v předešlých ročnících musely děti spojit svoji sportovní zdatnost se znalostmi přírody, mikroregionu i ekologie. Pro letos byla ale přece jenom změna, vše se konalo v duchu středověku, účastníci byli dobově oblečeni, jak děti, tak učitelé morašické školy, kteří připravili a obsadili soutěžní disciplíny. Ani starostové nezůstali stranou, všichni byli převlečeni do kostýmů.

V hlavních soutěžích o ceny, které všechny i s občerstvením hradil mikroregion, se utkali Loupežníci z Desné, Bobřici z Dolního Újezda, Hornáci, Osadníci z Chotěnova a Olšan, Zbojníci z Lubné, Mušketýři z Makovského dvora, Bloudovští páni z Morašic, Lotři z Osíka, Koně z porůčí, Toulouvcova sebranka a Vidláci z Vidlákova. Ti, kteří zrovna nebyli na téměř hodinové soutěžní trase, se mohli občerstvit v krčmě, nebo získat nějakou sladkost v úsměvných soutěžích mimo závod. Středověk po skončení závodního klání všem ještě přiblížila skupina historického šermu Remember z Olomouce. Vpodstatě je jedno, kdo vyhrál, ale hlavní je, že atmosféra byla příjemná a všichni byli spokojeni, jak soutěžící, tak organizátoři a lvi podíl na tom mělo krásné počasí, které se vylouplo po mnoha nevlídných dnech. Poděkování patří učitelům ZŠ za velmi pěkně připravené soutěžní disciplíny a všem pomocníkům z řad studentů a žáků, dále obsluze bufetu na hřišti a vůbec všem, kteří byli ochotni připravit si zajímavé obleky a nějakou pomocí přispět. **-hš-**

Různé (k funkci obce a životě v obci)

- Naším hasičům – zásahové jednotce byly zakoupeny nové boty, které stály celkem cca 13.000,- Kč. Od „Pardubic“ byla získána mimořádná 70% dotace.
- V jarních měsících byly zkontrolovány stromy v parku u hřbitova, staré ohrožující stromy vykáceny, suché větve lip ořezány. Je opravena obecní silnice z Lažan na dolní konec Řikovic. Kříž na hřbitově je zrestaurován. Ve Višňárech je vyměněna stará čekárna za novou. Na horním konci u Teleckých je zkontrolována a opravena část kanalizace.
- V loňském roce byla provedena kontrola značení na místních komunikacích a letos byly chybějící značky doplněny, zároveň byl i označen památný strom v Lažanech. Nový znak a nápis na poutači „Obec Morašice Vás vítá“ si můžete prohlédnout u silnice ze směru od Litomyšle a od Makova. Na budově obecního úřadu se také pyšníme jako pořádní patrioti novým znakem.
- Podářilo se získat dotaci na opravu bývalé školy v Řikovicích, 120.000,- Kč. Je to jen malá část peněz, které budou potřeba, ale i každá malá částka navíc do obecní kasy je vítána.
- Oprava školy v Morašicích je přesunuta na příští rok, protože pro letošní rok nebyla dotace získána, ale pro rok 2006 je šance na získání peněz navíc velmi reálná.
- Připomínka ke hřbitovu: Prosím, třídte odpad!!! Kalíšky od svíček, střepy, věnečky s polystyrénovou kostrou a další odpad, který neshnije, patří do popelnice u brány. Ostatní staré kytky, tráva, listí, opadané větvičky, ale bez igelitových tašek, patří do kóje za zdí. A ještě několik slov k pítku. Není pod ním kanalizace, jen vsak. Nevylívejte do něho vázy se starou vodou, ani nevyplachujte vázy od zbytků kytek, otvor se ucpe a stojí zde pak voda.
- Okolní obce byly vyzvány k finanční spolupráci a k vyjádření se k žádosti o posílení autobusového spojení z Litomyšle v 17⁴⁵ hod. všední dny a o letních prázdninách v 15⁴⁵ hod. všední dny. Obec, která požádá o spoje navíc, musí ½ roku nést plně náklady posíleného spoje a poté „Kraj“ zhodnotí efektivitu. Pokud autobusem jezdí **dostatečný počet lidí a není příliš prodělečný**, začne jej platit sám. Teď záleží na tom, kolik obcí se k nám bude ochotno přidat a tím i spolufinancovat.

Hana Štěpánová - starostka

Poděkování

Jak všichni víte, byl po dlouhé době v obci požár. Začalo hořet v sousedním domě č.p. 23, kde byla na dvoře bouda asi 3x5 m, kde měla původní majitelka uskladněno uhlí, dříví, nějaké nátěrové materiály a různý nepotřebný, ale hořlavý materiál. Od této boudy chytil sousední dům č.p. 64, protože bouda byla nalepena na zdi. Vrchní část domu začala hořet a hořela by déle, kdyby nás nezavolala paní Plšková.

Přijeli hasiči z Litomyšle (asi za 10 minut od zavolání) a dále hasiči z Morašic, Dolního Újezda, Seče Vidlaté, Cerekvice (to nevím), ale snad i z Makova.. Všem jednotkám moc a moc děkuji, protože zamezili dalším škodám jak na budově, tak majetku. Jeden z hasičů propadl ze střechy do obývacího pokoje a ve stropě byla díra asi 2x2 metry. Sousedé, jmenovitě Karel Doleček, vynesli nábytek, knihy a obrazy do prostoru, kam oheň nezasahoval. Po zásahu, kdy jsem viděl tu spoušť, přišli spoluobčané a nabízelí pomoc s úklidem. Byl jsem jim za tato slova velice vděčný a chtěl bych tímto poděkovat především sousedkám paní Markétě Vavřínové a Anně Kopecké za pomoc při úklidu.

Pro Občasník napsal Václav Novák

Rybářský kroužek

V květnu začal v Morašicích fungovat rybářský kroužek, který byl až dosud přístupný pouze dětem ve městech. Navštěvují jej děti nižších tříd a jejich počet je k naší radosti větší, než jsme při jeho založení očekávali. Rádi bychom tento kroužek vedli ve starém skautském duchu, aby děti získaly vztah k přírodě a skutečným životním hodnotám.

I za tak krátkou dobu, co kroužek pracuje, jsme stačili společně s dětmi upravit okolí rybníčka, který leží směrem k Lažanům a připravit si tak naši základnu pro další společné letní schůzky, které by měly pro velký zájem dětí probíhat i o prázdninách.

Ke konci školního roku bychom pro děti rádi uspořádali 2 denní výlet, aby si vyzkoušely táboření v přírodě a v příštím roce i rybářský tábor. Během roku by měly děti získat rybářský lístek, stát se tak právoplatnými rybáři a vyzkoušet si v praxi všechno to, co se naučily.

Přál bych si, aby děti prožily to, co já v jejich věku, kdy jsem chodil do rybářského kroužku v Litomyšli a pod vedením pana Šplíchala našel cestu k přírodě a rybařině.

Můj dík patří i Pavlu Vavřínovi, který neváhal a pustil se do vedení kroužku se mnou.
„Petrův zdar“

Pro Občasník napsal Václav Vavřín

„Toulky“ morašickou minulostí

V minulých toulkách jsme se seznámili s některými zajímavostmi středověkého práva a s tím, jak král Přemysl I. mírní zákon zvaný „HLAVA“.

Uvádím jen několik vět z listiny z r. 1226 pro porovnání, že jazyk právnický je podobně složitý (krkolomný) jako nyní.

„Přečasto se mění darování, zákonitě učiněná a mezi lidmi slavně proslulá, nejsou-li posilována svědectvím počestných lidí a listinami opatřenými pečetěmi, neboť písemné zaznamenání a listině svěřené, žije. Známo tudíž činíme všem, jak dnešním, tak budoucím: Protože, když jsme přecházeli z Moravy přes Litomyšl do Čech, po stížnosti pana opata Waltera a bratří v témž klášteře Hospodinu sloužících, se nám projevilo zřejmým, že se od správců hradů, soudců a ostatních našich pověřenců daly při příležitosti oné pokuty, jež se lidově nazývá „hlava“, poddaným lidem tohoto našeho kláštera převeliké překážky, nespravedlnosti a potíže, kteroužto pokutu, totiž „hlavu“, abychom lidem tohoto svrchuřečeného našeho kláštera navždy zcela ze srdce prominuli.....atd.

Následuje další rozsáhlá písemnost, na jejímž konci se dočteme, že správce nebo soudce, či jiný úředník, jenž by nedbal tohoto privilegia, bude zbaven úřadu a biskupem pro celou zemi vyobcován z církve.

Z archivních záznamů je zřejmé, že soudní spory o majetek už v tehdejší době byly dosti časté. Uvádím jen některé kratší záznamy:

V roce 1318 žaloval Bluda (zeman z Morašic) Příbík z Vlkova na zemském soudu pro škody učiněné mu na věnných dědinách v Budislavi a Desné. Dále je zápis, že Alžběta z Morašic, pravděpodobně manželka Bluda, byla Příbíkovi dlužna 60 hřiven stříbra pražské váhy, to je 15,42 kg.

V roce 1368 vyvrcholol spor o hranice mezi klášterem podlažickým a mezi litomyšlskou kapitulou.

Komise za tím účelem ustanovená určila hranice na sporném místě a to v lese Leštině, čili v lese Lubenském a sice od vrchu, na němž pramení řeka Desná až k potoku Borovnici, jež teče mezi kostelem sv. Kateřiny a vsí Zvolí – dnešní ves Sv. Kateřina – ke vsi Borová.

Hranice byly označeny zvlášť navršenými hromadami kamení a znameními vyrytými na smrcích a osikách. Byla vyhotovena smluvní listina za přítomnosti svědků. Jedním z nich byl Adam z Morašic.

Roku 1398 se sešli v kapli sv. Jiljí v chrámu kapitulním v Litomyšli na jedné straně biskup Jan Železný a na straně druhé převor Jan s dalšími kanovníky. Spor byl o zásadní rozdělení obrovského majetku i o vzájemnou podřízenost. Na dohodě o rozdělení majetku je podepsán jako svědek Jan z Morašic.

Dne 31. března 1386 se svolením samého krále Václava IV. daroval Adam z Morašic morašickému kostelu 4 kopy grošů ročního úroku zvaného „Bludovský“ ze vsi Pěšice (obec u Vysokého Mýta). Vladyka Adam byl pravděpodobně majitel rychty v Morašicích (dnes č.p. 41 – Fikejzovo na Kaučině), největší rychty na litomyšlském biskupství. Rychtář zde vykonával právo i v okolních obcích v Řikovicích a Lažanech. Rychtář Adam v letech 1400 – 1420 byl jedním z nejvlivnějších osob na litomyšlském biskupství. O tomto jednání je zachována listina a zní takto:

„Václav z Boží milosti římský král i český.... Známé činíme tímto listem našim, všechněm vůbec i jednomu každému, totiž ze strany Adama z Morašic, věrného našeho milého, kterýž před majestát náš předstoupiv a poníženež prosíc, poněvadž sám pro lékařství duše své i pro předky své, 4 kopy grošů v ročního i budoucího a na každý rok platu se všemi i každými případnostmi.... atd.atd.

Bývalé zboží „Bludovské“ ve 14. století mnohokrát měnilo své pány. V roce 1387 bylo asi 16 usedlostí rolnických v Morašicích, část Újezdce a Sedlištek prodáno Filipovi ze Slepotic za 666 kop grošů. Toto zboží asi Filip nekupoval pro sebe, ale pro sousední pány z Chlumu a Košumberka. Po husitských válkách za tři roky po bitvě u Lipan v roce 1437 prodal toto zboží Oldřich z Chlumu Jílkovi za Seče Vidlaté za pouhých 265 kop grošů. To byla asi cena jen za vylidněnou a vypálenou zemi.

Zajímavé jsou také zápisy z matrik. Poznáme z nich názvy dnešních obcí?

„Z Morašic se odstěhoval:

Martin Augustinův do ČBÁNOVA

Kříž v r. 1403 do STŘENICE

Dorota se provdala za Řehoře do LITRBACH

Petruše se provdala za Štěpána do LUBNÍČKU

Kateřina z OSÍKA se provdala zase do Morašic za Ondřeje Šišku“

Zápisy jsou i o koupi majetku v Morašicích: dne 26. ledna 1403 koupila Vanka – vdova po Dochkovi z Řikovic pro sebe a svého syna Matěje 8 prutů pole a v r. 1404 koupila dalších 8 prutů.

Pro zajímavost uvádíme některé míry 13. století, s nimiž se můžeme setkat již jen v pohádkách. Působí úsměvně.

HON	- značil tolik, kolik sedlák jedním spřežením za 1 den zoral
JITRO	- znamenalo práci rolníka za 1 den (není však specifikováno)
KOREC	- byla míra pole, na níž byl korec obilí vyset Korec obilí je 93,6 litrů.
PALEC	- měl délku 4 ječných zrn (na délku)
DLAŇ	- byly 4 palce
PÍĎ	- byly 3 dlaně
LOKET	- byly 3 pídě
SÁH	- byly 3 lokte
STOPA	- byla ½ lokte
KROK	- byly 3 stopy
U luk se používala míra:	
PROVAZEC	- to je 42 – 52 loktů
PRUT	- to je 7 ½ lokte = 5 kroků = 15 stop

Pro Občasník připravila Bohumila Trávníčková

Vydává Obecní úřad Morašice. Náklad 230 výtisků. Vydáno 30. 6. 2005. Neprošlo redakční jazykovou úpravou.

